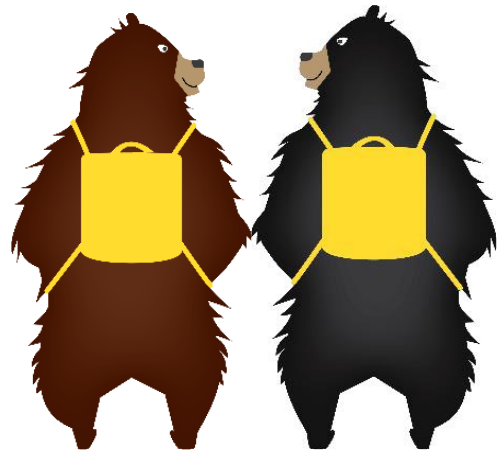

Kontiolahden kunnan perusopetuksen
aamu- ja iltapäivätoiminnan
toimintasuunnitelma
lukuvuodelle 2026–2027

Sisällys

1 Johdanto.....	1
1.1 Toiminnan arvopohja ja tehtävä	1
2 Toiminta-ajatus ja tavoitteet.....	2
2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen	2
2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen.....	2
2.3 Eettisen kasvun tukeminen	2
2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen	3
2.5 Inklusiivisen toiminnan vahvistaminen.....	3
3 Toiminnan sisältö ja pedagogiset painoalueet.....	4
3.1 Sisällölliset kokonaisuudet	4
4 Yhteistyö toiminnan järjestämisessä	6
4.1 Tiedottaminen ja viestintä	7
5 Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa	7
5.1 Vammaispalvelulain mukainen lyhytaikainen huolenpito	8
6 Tietojen käsittely ja salassa pidettävät tiedot	8
7 Toiminnan rakenteelliset ja hallinnolliset periaatteet.....	9
7.1 Rahoitus.....	9
7.2 Toiminta-aika, tilajärjestelyt ja turvallisuus	10
7.3 Kuljetukset	10
8 Toimintaan liittyvät käytännöt	10
8.1 Toimintaan hakeminen.....	11
8.2 Valintaperusteet ja toimintaan ottaminen.....	11
8.3 Toiminnasta perittävät maksut ja niiden määräytyminen	11
8.4 Paikan irtisanominen	12
8.5 Ryhmien perustaminen ja lakkauttaminen.....	12
9 Henkilöstö ja osaaminen.....	12
9.1 Ohjaajien kelpoisuusvaatimukset.....	12
9.2 Perehdytys ja vuosittainen täydennyskoulutus	13
10 Toiminnan seuranta ja arviointi	13
LIITE	14

1 Johdanto

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain (628/1998) 8 a luvun mukaisista perusopetuksen oppilaalle järjestettävää ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Kontiolahden kunnassa iltapäivätoimintaa pyritään järjestämään kaikilla kunnan 10 peruskoululla. Toimintaa tarjotaan pääasiallisesti 1.–2. vuosiluokan oppilaille. Oppilaskohtaista tukea tarvitsevilla, vammaispalvelulain alaisten palveluiden piirissä olevilla oppilaille ja niillä oppilaille, joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on oikeus osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Lukuvuonna 2026–2027 toimintaan osallistuu yhteensä keskimäärin 175 oppilasta kuukaudessa.

Opetushallitus määrittelee aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja keskeiset sisällöt antamalla sitä varten valtakunnalliset perusteet, joita kuntien tulee noudattaa. Viimeisimmät muutokset perusteisiin on annettu 13.2.2025 Opetushallituksen määräyksellä OPH-532-2025, ja ne astuivat voimaan 1.8.2025 alkaen.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävän kunnan tulee laatia ja hyväksyä perusopetuslain mukainen toimintasuunnitelma. Suunnitelma perustuu Opetushallituksen valtakunnallisiin perusteisiin sekä kunnan paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin.

Toimintasuunnitelman tarkoituksena on

- tukea aamu- ja iltapäivätoiminnan paikallista järjestämistä ja kehittämistä,
- edistää toiminnan suunnitelmallisuutta ja johdonmukaisuutta sekä
- vahvistaa toiminnan pitkäjänteistä toteuttamista ja arviointia.

1.1 Toiminnan arvopohja ja tehtävä

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arvopohjana ovat yhdenvertaisuus, osallisuus, kunnioitus ja lapsen yksilöllisen kasvun tukeminen. Toiminta tarjoaa turvallisen ja myönteisen ympäristön, joka täydentää kodin ja koulun kasvatustehtävää.

Toiminnan tehtävänä on:

- Tukea lapsen vapaa-aikaa ja arkea: tarjota turvallista, ohjattua ja monipuolista toimintaa, joka vahvistaa lapsen kokemusta osallisuudesta ja hyvinvoinnista.
- Edistää kasvua ja kehitystä: tukea tunne-elämän, sosiaalisten taitojen, itsesääntelyn ja myönteisen minäkuvan kehittymistä arjen tilanteissa.
- Tukea koulunkäyntiä: mahdollistaa sujuva koulupäivän kokonaisuus ja tarjota rauhallinen ympäristö palautumiselle ja oppimisen edellytyksiä vahvistaville taidoille.
- Mahdollistaa varhainen tuki: tunnistaa lapsen tarpeet varhain ja tarjota tukea yhteistyössä kodin, koulun ja tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa.

Arvopohjaan kuuluva kasvatuksellinen tehtävä näkyy toiminnan arjessa johdonmukaisena ohjauksena, myönteisenä vuorovaikutuksena ja lasten tasavertaisena kohteluna.

2 Toiminta-ajatus ja tavoitteet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea perheiden ja koulun kasvatustehtävää sekä tarjota lapsille turvallinen, myönteinen ja hyvinvointia edistävä kasvuympäristö. Toiminta auttaa lasta vahvistamaan tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen valmiuksiaan sekä eettistä ajatteluaan. Samalla se edistää lasten yhdenvertaisuutta, lisää osallisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla ohjattua ja turvallista toimintaa koulupäivän ulkopuolella.

Toiminnan tavoitteena on vähentää lasten yksin viettämää aikaa ja varmistaa, että jokaisella lapsella on mahdollisuus laadukkaaseen, turvalliseen ja ikätasoiseen vapaa-ajan toimintaan. Toiminnassa luodaan rauhallinen, kannustava ja kiireetön ilmapiiri, jossa lapsi voi kokea olevansa arvostettu, kuultu ja osa yhteisöä. Toiminta tukee myös arjen taitoja, terveellisiä elämäntapoja ja valmiuksia toimia muuttuvassa, kansainvälistyvässä ja teknologisoituvassa ympäristössä.

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminta täydentää kodin ja koulun kasvatustyötä tarjoamalla lapselle johdonmukaista ja vastuullista ohjausta. Yhteistyössä korostuvat luottamus, keskinäinen kunnioitus ja avoin vuorovaikutus. Huoltajien roolia tuetaan, ja heille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja arjen käytäntöihin. Kaikissa tilanteissa toimitaan yhteisten kasvatustavoitteiden mukaisesti lapsen etu keskiössä.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Toiminta vahvistaa lasten hyvinvointia ja tukee heidän tunne-elämänsä ja sosiaalisten taitojensa kehittymistä. Lapsille tarjotaan toimintaympäristö, jossa ryhmään kuuluminen ja myönteiset kaverisuhteet voivat kehittyä. Lapsia rohkaistaan yrittämään, onnistumaan ja ilmaisemaan itseään omalla tasollaan.

Päivittäinen toiminta sisältää lepoa, ulkoilua, liikettä ja virkistävää tekemistä, jotka tukevat kokonaisvaltaista hyvinvointia. Myönteinen palaute, rakentava ohjaus ja turvalliset rutiinit vahvistavat lasten itseluottamusta ja arjen hallintaa.

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

Eettinen kasvatusta on osa päivittäistä toimintaa. Lapset oppivat vähitellen ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja yhteisistä toimintatavoista. Arjen tilanteita hyödynnetään harjoittelemaan toisten huomioon ottamista, tunteiden tunnistamista ja rakentavaa vuorovaikutusta. Toiminnassa korostuvat oikeudenmukaisuus, vastuun jakaminen ja ympäristön kunnioittaminen. Toiminnassa edistetään jokaisen lapsen oikeutta tulla kohdatuksi turvallisesti, kunnioitavasti ja tasavertaisesti. Lapsia ohjataan

ymmärtämään oikean ja väärän eroja, harjoittelemaan vastuullista toimintaa ja kohtelemaan muita arvostavasti. Yhdenvertaisuus näkyy sekä arjen valinnoissa että siinä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminta edistää lasten osallisuutta ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia toimia, vaikuttaa ja tulla kuulluksi. Toimintaympäristö suunnitellaan sellaiseksi, että jokainen lapsi voi osallistua omana itsenään riippumatta taustastaan, kielestään, toimintakyvystään tai muista henkilökohtaisista tekijöistä.

Lapsille tarjotaan ikätasoisia mahdollisuuksia vaikuttaa toiminnan sisältöihin. Yhdessä laaditut pelisäännöt vahvistavat yhteisöllisyyttä ja ehkäisevät kiusaamista sekä syrjäytymistä.

Toiminnan yhteissuunnittelun lähtökohtana on lasten oikeus turvalliseen lapsuuteen ja hyvinvointia tukevaan kasvuympäristöön. Suunnittelussa huomioidaan lasten tarpeet, toiveet ja yksilölliset valmiudet, ja siinä hyödynnetään myös huoltajilta saatua palautetta toiminnan jatkuvassa kehittämisessä.

Lasten osallisuutta vahvistetaan rohkaisemalla heitä osallistumaan toiminnan ideointiin, suunnitteluun ja arviointiin ikätasonsa mukaisesti. Toiminnassa kiinnitetään huomiota monipuolisuuteen, turvallisuuteen ja hyvinvoinnin edistämiseen siten, että se tukee lasten kasvua, kehitystä ja sosiaalista vuorovaikutusta.

2.5 Inklusiivisen toiminnan vahvistaminen

Tukea tarvitsevien lasten osallisuutta, vuorovaikutustaitoja ja kaverisuhteiden kehittymistä tuetaan samalla tavoin kuin koulupäivän aikana, jotta lapsen arki muodostuu mahdollisimman yhtenäiseksi ja turvalliseksi kokonaisuudeksi.

Kunnan kehittämistyössä painotetaan oman toiminnan ja palveluntuottajien välisen yhteistyön vahvistamista. Tavoitteena on, että tukea tarvitsevat lapset voivat osallistua toimintaan yhdenvertaisesti riippumatta toimipaikasta ja että heidän tarvitsemansa tuki on johdonmukaista ja sujuvasti järjestettävää.

Inklusiivisen toiminnan toteutumista seurataan systemaattisesti vuosittaisen arvioinnin kautta. Arvioinnin pohjalta kehitetään toimintarakenteita, ohjausmenetelmiä ja yhteistyökäytäntöjä siten, että ne vastaavat lasten yksilöllisiin tarpeisiin ja tukevat heidän osallisuuttaan, hyvinvointiaan sekä turvallista kasvu- ja oppimisympäristöä.

3 Toiminnan sisältö ja pedagogiset painoalueet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö tukee perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa sekä kuntakohtaisessa toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Toiminnan tarkoituksena on tarjota kasvua ja kehitystä tukevaa sosiaalista vuorovaikutusta, ilon ja virkistykseen kokemusta, eettisiä oppimistilanteita sekä mahdollisuuksia erilaisten taitojen ja osaamisen kehittämiseen.

3.1 Sisällölliset kokonaisuudet

Aamu- ja iltapäivätoiminta rakentuu monipuolisista sisällöistä, jotka tukevat lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimisen valmiuksia. Toiminnan kokonaisuudet muodostavat tasapainoisen ja tarkoituksenmukaisen arjen, jossa huomioidaan lasten ikä, kehitystaso, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet.

Eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus

Eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus aamu- ja iltapäivätoiminnassa tarkoittavat turvallisen ja kaikkia arvostavan ilmapiirin luomista, jossa lapset oppivat kunnioittavaa vuorovaikutusta, vastuullisuutta ja toisten huomioimista. Toiminta järjestetään niin, että jokaisella lapsella on tasavertainen mahdollisuus osallistua, saada tukea ja kokea olevansa hyväksytty riippumatta taustastaan tai tarpeistaan.

Leikki ja vuorovaikutus

Leikillä on keskeinen rooli lapsen kokonaisvaltaisessa kehityksessä. Toiminnassa tarjotaan aikaa ja tilaa niin ohjatulle kuin vapaalle leikille. Leikin kautta lapset harjoittelevat sosiaalista vuorovaikutusta, yhteistyötaitoja, roolien ottamista, tunteiden käsittelyä ja konfliktien ratkaisemista turvallisesti aikuisen tuella.

Liikunta, ulkoilu ja retket

1.8.2026 voimaan tuleva perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Lakimuutos huomioidaan myös aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Päivittäinen liikunta ja ulkona oleminen vahvistavat lasten fyysisistä hyvinvointia ja motorisia taitoja. Toiminnassa hyödynnetään lähiympäristöä, kuten pihoja, metsiä ja liikuntapaikkoja. Retket tarjoavat mahdollisuuden elämykselliseen oppimiseen, ympäristöön tutustumiseen ja yhdessä toimimiseen.

Ruokailu ja lepo

Ravitseva välipala ja mahdollisuus rauhoittumiseen ovat osa lapsen hyvinvointia. Väli-palahetkellä annettava kasvatuksellinen ohjaus on olennainen osa toimintaa. Lapsia

ohjataan hyviin ruokailutapoihin ja terveellisiin valintoihin kiireettömässä ja myönteisessä ilmapiirissä. Ruokailuhetki toimii samalla mahdollisuutena harjoitella itsenäisyyttä, vuorovaikutustaitoja ja yhteisiä tapoja.

Lepohetket tarjoavat mahdollisuuden palautumiseen koulupäivän jälkeen, ja lapsilla on mahdollisuus olla hetki rauhassa omien tarpeidensa mukaan.

Kulttuuri ja perinteet

Toiminnassa tutustutaan erilaisiin kulttuureihin, juhliin ja perinteisiin. Lapset pääsevät kokemaan ja jakamaan omia kulttuuritaustojaan ja rakentamaan ymmärrystä moninaisuudesta. Juhlaperinteiden vaaliminen lisää yhteisöllisyyttä ja tarjoaa lapsille rytmiä ja merkityksiä arkeen.

Käden taidot ja askartelu

Käsillä tekeminen kehittää luovuutta, keskittymiskykyä ja hienomotorisia taitoja. Toiminnassa käytetään monipuolisia materiaaleja ja tekniikoita, ja lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään sekä toteuttamaan omia ideoitaan.

Kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu

Lapset saavat mahdollisuuksia ilmaista itseään eri taiteen ja ilmaisun muotojen kautta. Kuvallinen luominen, musiikin tekeminen, tanssi, liike ja kielellinen ilmaiseminen kehittävät lasten luovuutta, tunneilmaisua ja itsevarmuutta. Toiminta tarjoaa tilaa kokeilulle ja elämyksille.

Mediataidot

Toiminnassa harjoitellaan turvallista, vastuullista ja kriittistä suhtautumista mediaan. Lapset tutustuvat mediaympäristöihin, digitaalisiin välineisiin ja viestinnän periaatteisiin ikätasolle sopivalla tavalla. Mediakasvatus tukee lasten taitoja toimia nyky-yhteiskunnassa ja ymmärtää teknologian roolia arjessa.

Arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa

Lapsia ohjataan huolehtimaan omista tavaroistaan, yhteisistä tiloista ja ympäristöstä. Arkiaskareet, kuten siistiminen ja pienet vastuut, tukevat omatoimisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kestävä elämäntapa näkyy esimerkiksi kierrätyksessä, ruokahävikin vähentämisessä, luonnon arvostamisessa ja vastuullisissa valinnoissa.

Erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Toiminta tarjoaa mahdollisuuden tutustua monipuolisiin aiheisiin lasten kiinnostuksen mukaan. Tiedolliset ja taidolliset sisällöt voivat liittyä esimerkiksi luontoon,

teknologiaan, yhteiskuntaan, peleihin, matematiikkaan tai käsityöhön. Tavoitteena on kannustaa uteliaisuuteen ja uuden oppimiseen.

Läksyjen teko sovitulla tavalla

Läksyjen tekemiselle voidaan luoda rauhallinen hetki toiminnassa, mikäli huoltaja, opettaja ja ohjaaja ovat tästä yhdessä sopineet. Ohjaaja tarjoaa tarvittaessa tukea ja kannustusta, mutta vastuu läksyistä säilyy lapsella ja kodilla. Läksyjen tekemisen mahdollistaminen tukee koulutyön sujumista ja lapsen arjen hallintaa.

4 Yhteistyö toiminnan järjestämisessä

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajien, koulun sekä aamu- ja ilta-päivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Yhteisesti sovitaan, miten oppimisen ja koulunkäynnin tarpeet sekä muut lasten kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet huomioidaan aamu- ja ilta-päivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö vahvistaa edellytyksiä tarjota oppilaalle riittävää tukea.

Aamu- ja ilta-päivätoiminnan, koulun, opiskeluhuollon ja kodin yhteistyön tavoitteena on varmistaa lapselle turvallinen ja hyvinvointia tukeva toimintaympäristö. Yhteistyö perustuu avoimeen vuorovaikutukseen, lapsen tarpeiden ymmärtämiseen ja yhteisiin toimintaperiaatteisiin.

Koulu vastaa siitä, että aamu- ja ilta-päivätoiminnalla on tarvittavat tiedot lapsen koulupäivästä ja mahdollisista tukitoimista. Luokanopettaja toimii yhteyshenkilönä, ja rehtori tai koulunjohtaja osallistuu tilanteisiin, joissa tarvitaan laajempaa arviointia tai päätöksentekoa. Koulu huolehtii myös siitä, että pedagogiset järjestelyt ja toiminnan käytännöt ovat linjassa keskenään.

Opiskeluhoolto tukee lapsen hyvinvointia silloin, kun tarvitaan moniammatillista asiantuntemusta. Kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja voivat osallistua arvioihin ja tapaamisiin sekä ohjata perhettä tarvittaessa muiden palvelujen piiriin. Opiskeluhoolto auttaa tarkastelemaan lapsen tilannetta kokonaisuutena ja tarjoaa tukea lapselle, perheelle ja henkilöstölle.

Koti on keskeinen kumppani, jonka avoin viestintä ja lapsen arjesta kertominen auttavat ennakoimaan lapsen tuen tarpeita. Huoltajat osallistuvat lapsen tilanteen arviointiin ja sitoutuvat yhdessä sovittuihin toimintatapoihin. Tarvittaessa huoltajia ohjataan eteenpäin lapsiperheiden palveluihin tai muihin tukitahoihin.

Kokonaisuutena yhteistyö muodostaa rakenteen, jossa koulun tiedonsiirto, opiskeluhoollon asiantuntijuus ja kodin aktiivinen rooli täydentävät toisiaan. Yhteisenä tavoitteena on tukea lapsen kasvua, osallisuutta ja hyvinvointia sekä varmistaa, että arki on lapselle mahdollisimman turvallista ja johdonmukaista koulupäivän aikana ja sen jälkeen.

Yritysten ja yhteisöjen kanssa tehtävässä yhteistyössä, markkinoinnissa ja sponsoinnissa noudatetaan Opetushallituksen opasta *Koulujen ja oppilaitosten sekä yritysten ja yhteisöjen välinen yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi*.

4.1 Tiedottaminen ja viestintä

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta tiedotetaan huoltajille monikanavaisesti ja suunnitelmallisesti. Keskeisiä viestintäkanavia ovat kunnan verkkosivut, Wilma-järjestelmä, erilliset tiedotteet sekä muut käytössä olevat viestintävälineet. Viestinnän tavoitteena on varmistaa, että huoltajilla on ajantasainen tieto toiminnan käytännöistä, aikatauluista ja mahdollisista muutoksista.

Jokaisella toiminnan ryhmällä on käytössään matkapuhelin, johon huoltajat voivat olla yhteydessä kiireellisissä tai äkillisesti muuttuvissa tilanteissa. Huoltajille tiedotetaan ryhmäkohtaisista yhteystiedoista toiminnan alkaessa sekä tarvittaessa.

Viestinnässä korostetaan avoimuutta, oikea-aikaisuutta ja saavutettavuutta. Huoltajilla on mahdollisuus olla yhteydessä ohjaajiin tai toiminnasta vastaavaan henkilöstöön toiminnan sujumuuteen, lapsen hyvinvointiin tai muuhun yhteistyötä edellyttävään asiaan liittyen.

5 Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, myös silloin kun lapsi tarvitsee oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Toiminnan järjestämisen lähtökohdista ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt, ja työskentelyssä huomioidaan lapsen ikä, kehitysvaihe ja yksilölliset tarpeet. Perusopetuksen tehtävänä on turvata kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvuun ja oppimiseen, ja oppimisen tuki järjestetään opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti ensisijaisesti ryhmäkohtaisena. Mikäli tämä ei riitä, oppilaalle järjestetään oppilaskohtaisia tukitoimia koulupäivän aikana. Aamu- ja iltapäivätoiminta täydentävät koulun antamaa tukea tarjoamalla lapselle hyvinvointia, kehitystä ja koulunkäyntiä vahvistavan turvallisen toimintaympäristön.

Toiminta tukee itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lapsen omien edellytysten mukaisesti. Lasta kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Toiminnassa tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja yhdessä toimimiseen.

Toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi korostuvat kehityksessään tukea tarvitsevilla lapsilla. Liikunta, pelit ja leikit ovat hyviä välineitä myös sääntöjen noudattamisen ja itsesäätelyn harjaannuttamiseen. Yhdessä toimimisen taitoihin ja myönteisen vuorovaikutuksen edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Toiminnassa huolehditaan aina lasten psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai opiskeluhuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla.

5.1 Vammaispalvelulain mukainen lyhytaikainen huolenpito

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue hankkii Kontiolahden kunnalta vammaispalvelulain (675/2023) mukaista lyhytaikaista huolenpitoa aamu- ja iltapäivätoiminnan muodossa. 1.1.2025 voimaan astuneen vammaispalvelulain mukaan vammaisille koululaisille voidaan järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa joko perusopetuslain mukaisesti, vammaispalvelulain mukaisena lyhytaikaisena huolenpitona tai siirtymäaikana 31.12.2027 asti kehitysvammalain perusteella.

Kontiolahdella vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään Kontiolahden ja Lehmon kouluilla. Toiminta on integroitu osaksi muuta iltapäiväkerhotoimintaa, ja se toteutetaan koulujen tiloissa koulunkäynninohjaajien tuella.

Lyhytaikaisen huolenpidon tarkoituksena on tarjota tilapäistä tukea vammaisille lapsille silloin, kun heidän läheisensä eivät voi huolehtia heistä esimerkiksi työn, opiskelun tai levon vuoksi. Palvelun tavoitteena on tukea omaisten jaksamista, vahvistaa lapsen itsenäisyyttä ja ylläpitää toimintakykyä. Palvelua voidaan tarjota lyhyinä tai pidempinä jaksoina, ja se myönnetään lapsille yksilöllisen tarpeen perusteella.

Toiminnalle on organisoitu erilliset ryhmät ja tilat, joita tarkastellaan vuosittain oppilaslähtöisesti. Tilojen suunnittelussa painotetaan esteettömyyttä, turvallisuutta, saatavuutta ja mahdollisuutta eriyttämiseen, esimerkiksi lepoa tai terapiatuokioita varten. Oppilaille on myös hankittu yksilöllisiä apuvälineitä ja tarvikkeita, kuten sänkyjä, kuulosuojaimia, leikkivälineitä ja motorisia haasteita huomioivia työvälineitä.

6 Tietojen käsittely ja salassa pidettävät tiedot

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa käsitellään lasten ja huoltajien henkilötietoja ainoastaan toiminnan järjestämiseen liittyviin tarkoituksiin, kuten turvallisuuden varmistamiseksi sekä laskutuksen toteuttamiseksi. Käsittely perustuu kunnan lakisääteiseen velvoitteeseen sekä tietosuojasetuksen vaatimuksiin. Kerättäviä tietoja ovat esimerkiksi lapsen nimi, henkilötunnus, osoite, koulutiedot sekä terveydentilaan liittyvät tarpeelliset tiedot, samoin kuin huoltajien yhteystiedot ja laskutukseen tarvittavat tiedot. Tietoja luovutetaan vain toiminnan järjestämiseen osallistuville tahoille, eikä niitä siirretä EU- tai ETA-alueen ulkopuolelle. Käsittelyssä noudatetaan tietosuojaperiaatteita, kuten tietojen minimointia, täsmällisyyttä, säilytyksen rajoittamista ja tietoturvan varmistamista. Rekisteröidyillä on oikeus saada tietoa henkilötietojensa käsittelystä sekä tarkastaa ja korjata tietonsa.

Oppilasta koskevat tuen tiedot, niihin liittyvät asiakirjat ja niiden sisältämät tiedot ovat salassa pidettäviä. Tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Kunnan tehtävänä on

varmistaa, että henkilöstö perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon, vaitiolovelvollisuuteen sekä lastensuojelulain velvoitteisiin.

Sosiaalihuollon palveluissa noudatetaan lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023). Kontiolahden kunta kirjaa tarvittavat sosiaalihuollon asiakastiedot manuaalisesti. Asiakirjoihin merkitään vähintään palvelun ja tuen tarve, tarpeen perusteet, vireille saattaja ja ajankohta sekä asian päätyminen.

Kouluhallinnon järjestelmiä (esim. Wilma ja Primus) ei käytetä sosiaalihuollon asiakastietojen käsittelyyn. Hyvinvointialue siirtää asiakastiedot omaan järjestelmäänsä, ja kunta säilyttää omat asiakirjansa lukitussa ja tietoturvalisessa arkistokaapissa.

7 Toiminnan rakenteelliset ja hallinnolliset periaatteet

Kunnalla on kokonaisvastuu perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Kontiolahden kunnassa toiminta kuuluu kasvatukseen ja koulutuslautakunnan alaisuuteen. Lautakunta hyväksyy vuosittain perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman sekä edellisen lukuvuoden toiminnan arvioinnin.

Kontiolahden kunta järjestää iltapäivätoimintaa pääasiassa ostopalveluna. Kontiolahden kunta kilpailutti iltapäivätoiminnan ostopalvelun keväällä 2026 yhteistyössä Pohjois-Karjalan hankintatoimen kanssa. Kilpailutuksen perusteella kunta on tehnyt määräaikaisen ostopalvelusopimuksen Kontiolahden 4H-yhdistys ry:n kanssa lukuvuosille 2026–2027 ja 2027–2028, jonka jälkeen sopimus voi jatkua toistaiseksi voimassa olevana.

Aamutoiminta sekä oppilaskohtaista tukea tarvitsevien, vammaispalvelulain alaisten palveluiden piirissä olevien oppilaiden ja niiden oppilaiden, joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, iltapäivätoiminta järjestetään kunnan omana palveluna Kontiolahden ja Lehmon kouluilla.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään lukuvuoden kaikkina koulupäivinä lukuun ottamatta syys- ja kevätlukukauden päättämispäiviä.

Toiminnasta vastaavat kunnan opetuspalvelujen erityisasiantuntija, palveluntuottaja Kontiolahden 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa kunnan omana palveluna järjestävien koulujen apulaisrehtorit. Ryhmien päivittäisestä toiminnasta vastaavat vastuuhjaajat, joilla on soveltuva kasvatukseen, ohjaus-, sosiaali- tai terveysalan koulutus sekä tehtävän edellyttämä työkokemus.

7.1 Rahoitus

Kunta saa aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti. Valtionosuuden yksikköhinta on kaikille kunnille yhtenäinen. Vuonna 2026 yksikköhinta on 22,37 euroa ohjaustunnilta. Käyttökustannuksiin myönnetään valtionosuutta 57 % opetus- ja kulttuuritoimesta annetun lain (1705/2009) 19 §:n mukaisesti.

Valtionosuuden määrä lasketaan vahvistetun ohjaustuntimäärän ja ohjaustunnin yksikköhinnan perusteella. Kunta vastaa valtionosuuden lisäksi toiminnan muista kustannuksista sekä kokonaisrahoituksen riittävydestä.

7.2 Toiminta-aika, tilajärjestelyt ja turvallisuus

Aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään siten, että iltapäivätoiminta alkaa heti oppilaan koulupäivän päätyttyä ja jatkuu klo 17.00 saakka. Toiminta-aika voi olla joko enintään neljä tuntia päivässä (760 tuntia vuodessa) tai enintään viisi tuntia päivässä (950 tuntia vuodessa), riippuen oppilaan osallistumismuodosta.

Iltapäivätoimintaan sisältyy välipala, joka suunnitellaan monipuoliseksi ja ravitsemussuosittelun mukaiseksi. Välipalan valmistuksessa huomioidaan erityisruokavaliot sekä lapsen yksilölliset tarpeet.

Aamutoimintaa järjestetään aikaisintaan klo 7.30 alkaen, ja se jatkuu oppilaan koulupäivän alkuun saakka. Aamutoiminnassa ei tarjota aamupalaa, mutta huoltajat voivat halutessaan antaa lapselle omat eväät mukaan.

Toiminta järjestetään kunnan koulutiloissa. Tiloissa noudatetaan voimassa olevia turvallisuus- ja pelastussuunnitelmia, ja tilojen käyttö suunnitellaan siten, että ne mahdollistavat turvallisen, terveellisen ja virikkeisen toiminnan.

Kunnan järjestämä koulun vakuutus on voimassa aamu- ja iltapäivätoiminnassa perusopetuslain (1136/2003) 48 d §:n mukaisesti. Tapaturman hoito on oppilaalle maksutonta vakuutuksen ehtojen mukaisesti.

7.3 Kuljetukset

Osallistuminen vapaaehtoiseen aamu- ja iltapäivätoimintaan ei oikeuta maksuttomaan koulukuljetukseen. Huoltajat vastaavat tällöin lapsen kuljettamiseen liittyvistä järjestelyistä ja kustannuksista.

8 Toimintaan liittyvät käytännöt

Aamu- ja iltapäivätoiminnan käytännöt on suunniteltu tukemaan järjestämisen sujuvuutta, huoltajien tiedonsaantia sekä lasten turvallista ja johdonmukaista arkea. Käytännöissä määritellään toimintaan hakemiseen liittyvät menettelyt, valintaperusteet, maksut, oppilaspaikan irtisanominen sekä ryhmien muodostamiseen ja lakkauttamiseen liittyvät periaatteet. Tavoitteena on varmistaa, että toimintaan hakeutuminen ja osallistuminen on kaikille perheille selkeää, läpinäkyvää ja yhdenvertaista.

8.1 Toimintaan hakeminen

Aamu- ja iltapäivätoimintaan haetaan erillisen hakumenettelyn kautta. Hakeminen tapahtuu ensisijaisesti sähköisesti Wilman kautta.

Tarvittaessa käytössä on myös tulostettava hakulomake, joka on saatavissa kouluilta tai kunnan verkkosivuilta. Tämä lomake on tarkoitettu tilanteisiin, joissa sähköisen haun käyttäminen ei ole mahdollista. Hakemus osoitetaan opetuspalvelujen erityisasiantuntijalle: annastiina.sakkinen@kontiolahti.fi.

Hakemuksen jättämisen yhteydessä tulee toimittaa myös mahdolliset maksualennus- tai maksuvapautushakemukset. Hakemukseen on liitettävä sosiaalityöntekijän lausunto. Maksualennukset tai -vapautukset tulevat voimaan päätöksen mukaisesti aikaisintaan hakemuksen jättökuukauden alusta. Maksuvapautuksista ja alennuksista päättää opetuspalvelujen erityisasiantuntija.

Kevään 2026 haussa sitovat hakemukset sekä mahdolliset maksualennus- tai maksuvapautushakemukset lukuvuoden 2026–2027 aamu- ja iltapäivätoimintaan tulee toimittaa opetuspalvelujen erityisasiantuntijalle viimeistään 8.5.2026. Lukuvuoden alusta käynnistyvät ryhmät perustetaan määräaikaan mennessä saapuneiden hakemusten perusteella.

8.2 Valintaperusteet ja toimintaan ottaminen

Kaikki hakijat otetaan toimintaan mukaan, mikäli kyseiseen toimintaryhmään ilmoitetaan vähintään 10 oppilasta. Päätökset oppilaspaikoista tehdään viimeistään elokuun alussa, ja päätös toimitetaan huoltajalle Wilman kautta.

Kesken lukuvuoden saapuvat hakemukset käsitellään joustavasti ja mahdollisimman nopeasti. Kevään varsinaisen hakuajan päättymisen jälkeen uusia ryhmiä voidaan perustaa aikaisintaan syyskuun alusta.

Mikäli oppilaan omalle koululle ei muodostu ryhmää, lapselle voidaan tarjota paikka toisen koulun ryhmästä. Näissä tilanteissa huoltajat vastaavat koulun ja kerhopaikan välisistä kuljetusjärjestelyistä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

8.3 Toiminnasta perittävät maksut ja niiden määräytyminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta huoltajilta peritään kuukausimaksut seuraavan taulukon mukaisesti:

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuukausimaksut lukuvuonna 2026–2027		
Toimintaa alle:	Toimintapäiviä enintään 10 pv/kk	Toimintapäiviä yli 10 pv/kk
4 h/pv (760 h/vuosi)	67,50 €/kk	135 €/kk
5 h/pv (950 h/vuosi)	80 €/kk	160 €/kk

Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksu peritään jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona lapsi osallistuu toimintaan. Ilmoittautuminen on sitova. Mikäli lapsi ei käytä paikkaa lainkaan, eikä oppilaspaikkaa ole irtisanottu, peritään pienin mahdollinen kuukausimaksu, joka on 67,50 euroa.

Laskutus tapahtuu kalenterikuukausittain jälkikäteen. Maksuaika on 21 päivää laskun päiväyksestä. Iltapäivätoiminnan kuukausimaksuun sisältyy välipala.

8.4 Paikan irtisanominen

Jos lapsi ei enää tarvitse paikkaa aamu- ja/tai iltapäivätoiminnassa, tulee paikka irtisanoa erikseen. Irtisanominen toimitetaan koulutoimistoon ensisijaisesti sähköpostitse opetuspalvelujen erityisasiantuntijalle.

8.5 Ryhmien perustaminen ja lakkauttaminen

Uusi aamu- tai iltapäivätoiminnan ryhmä perustetaan, mikäli ilmoittautuneita oppilaita on vähintään 10. Mikäli ryhmän koko laskee pysyvästi alle 10 oppilaan, ryhmä lakkautetaan. Huoltajille ilmoitetaan ryhmän lakkauttamisesta seuraavan kuukausilaskutuksen yhteydessä.

Ryhmä voi jatkaa toimintaansa ilmoituksen jälkeen yhden kuukauden ajan, vaikka oppilasmäärä olisi alle vähimmäisvaatimuksen.

9 Henkilöstö ja osaaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Lapsiryhmän enimmäiskoko on 12 lasta yhtä ohjaajaa kohden. Ohjaajamitoituksessa huomioidaan ryhmän lasten määrä, tarpeet sekä toiminnan luonne.

Alaikäisten lasten kanssa henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa ilman huoltajan läsnäoloa työskenteleviltä edellytetään rikosrekisteriotteen tarkistamista. Tämä toteutetaan Lain lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (502/2002) mukaisesti ennen työskentelyn aloittamista.

9.1 Ohjaajien kelpoisuusvaatimukset

Ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella (986/98), 9a §. Iltapäivätoiminnan ohjaajana voi toimia henkilö, joka on suorittanut tehtävään soveltuvan tutkinnon, esimerkiksi korkeakoulu-, opistoasteen, ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon, ja jolla on koulutuksen tai työkokemuksen kautta hankittu taito ohjata lapsiryhmää. Lisäksi kelpoisia ovat henkilöt, joilla on opettajankelpoisuus luokanopetukseen, esiopetukseen, erityisopetukseen,

aineenopetukseen tai oppilaanohjaukseen. Ulkomailla tutkinnon suorittaneiden tulee hakea kelpoisuutta Opetushallitukselta, joka arvioi tutkinnon vastaavuuden.

9.2 Perehdytys ja vuosittainen täydennyskoulutus

Kaikki ohjaajat perehdytetään tehtäviinsä ja heille järjestetään täydennyskoulutusta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voi olla mukana myös säännöllistä lääkehoitoa tarvitsevia lapsia. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on varmistaa, että erityisjärjestelyihin osallistuvalla henkilöstöllä on riittävä osaaminen sekä asianmukainen perehdytys tai lisäkoulutus. Kontiolahden kunta mahdollistaa lääkehoitoon osallistuville työntekijöille tarvittavan täydennyskoulutuksen yhteistyössä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa.

10 Toiminnan seuranta ja arviointi

Opetushallitus toteuttaa ajoittain aamu- ja iltapäivätoiminnan valtakunnallisia arviointeja ja palautekyselyjä. Arvioinnin kohderyhmä voi vaihdella arviointikierroksen mukaisesti ja se voi kohdistua esimerkiksi oppilaisiin, huoltajiin, ohjaajiin tai kuntakoordinaattoriin. Arviointien keskeiset tulokset julkaistaan valtakunnallisesti.

Niinä toimintavuosina, jolloin valtakunnallista arviointia tai palautekyselyä ei toteuteta, Kontiolahden kunta kerää palautetta omalla palautekyselyllään järjestämästään aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Lisäksi toiminnan kehittämisen perustana hyödynnetään:

- huoltajilta ja oppilailta saatua suoraa palautetta
- ohjaajien havainnointia
- yksiköiden omaa itsearviointia
- yhteistyökumppaneilta saatua arviointitietoa

Arviointituloksia hyödynnetään toiminnan jatkuvaan kehittämiseen, toiminnan laadun varmistamiseen sekä palvelun saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen. Arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että aamu- ja iltapäivätoiminta vastaa lasten tarpeisiin ja tukee kunnan strategisia tavoitteita kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudessa.

LIITE

Kontiolahden kunnan ja Kontiolahden 4H-yhdistyksen toimintaohjeistus kouluisten aamu- ja iltapäivätoiminnan häiriötilanteisiin

Aggressiivinen käytös ei ole hyväksyttävää missään tilanteessa. Mikäli oppilas käyttäytyy aggressiivisesti joko toisia lapsia tai ryhmän aikuisia kohtaan, häneltä voidaan evätä oikeus osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Perusopetuslaki 35 §: *Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyvä asiallisesti. Oppilaan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.*

Perusopetuslaki 48d §: *Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön.*

Työturvallisuuslaki 8 §: *Työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä.*

Toimenpiteet on kirjattava ja toimintamallista tiedotettava koteihin ja henkilöstölle.

1. Häiriötilanteiden ennaltaehkäisy

- Riittävä henkilöstömäärä
- Henkilöstön riittävä osaaminen ja mahdollinen täydennyskoulutus (esim. AVEKKI)
- Lapsen tarpeita vastaava toimintaympäristö (huomioidaan mm. järjestys, selkeys, äänet, ärsykkeet, muut kuormitustekijät)
- Selkeät säännöt ja käyttäytymisohjeet
- Sosiaalisten ja tunnetaitojen vahvistaminen
- Myönteisen käyttäytymisen tukeminen, positiivinen pedagogiikka
- Yhteinen puuttumisen kulttuuri ja toimintamalli häiriötilanteissa
- Yhteistyö APIP-toiminnan ja koulun (sekä opiskeluhuollon) välillä
- Yhteistyö huoltajien kanssa käyttäytymisellä reagoivan lapsen tukemiseksi
- Yhteistyö muiden mahdollisten tukitahojen kanssa
- Kasvu- ja oppimisympäristön turvallisuutta koskevat ajantasaiset suunnitelmat ja ohjeistukset
- Mahdolliset lapsikohtaiset turvallisuussuunnitelmat

2. Aggressiivisen käyttäytymisen esiintyminen aamu-/iltapäivätoiminnassa

- Ohjeistus asianmukaiseen käyttäytymiseen ja keskustelu toiminnan seurauksista (Iltapäivätoiminnan pelisäännöt -keskustelu oppilaan kanssa)
- Ensimmäinen keskustelu huoltajan kanssa; vastuuohjaaja ottaa yhteyttä huoltajiin ja kertoo myös huoltajan kanssa iltapäivätoiminnan pelisäännöt, vastuuohjaajan tekemä kirjallinen selvitys tapahtuneesta ja huoltajan kanssa käydystä keskustelusta, raportin lähetys omalle esihenkilölle

- Opiskeluhuollollisen tuen tarpeen kartoitus, mikäli tätä ei ole jo aiemmin muussa yhteydessä toteutettu, myös iltapäivätoiminnan osalta, mukana opettaja ja tarvittaessa myös rehtori/koulunjohtaja ja kuraattori

3. Aggressiivinen käyttäytyminen aamu-/iltapäivätoiminnassa toistuu

- Keskustelu huoltajien, iltapäivätoiminnan vastuuohjaajan ja rehtorin/koulunjohtajan kesken, mukaan voidaan kutsua opiskeluhuollon edustaja
- Pelisääntökeskustelun uusiminen
- Käydään läpi mahdolliset keinot vaikuttaa tilanteeseen
- Selvitetään, onko kerhoon mahdollista lisätä ohjaajia
- Selvitetään, onko lapselle mahdollista saada henkilökohtaista ohjausta iltapäivätoimintaan
- Ohjataan huoltajaa selvittämään muut tukitahot (listaus mahdollisista palveluista, joihin olla yhteydessä, esim. Siun soten lapsiperhepalvelut, mahdollisuus tukihenkilöön kotona koulupäivän jälkeen)
- Vastuuohjaaja kirjaa koontiraportin, johon merkitään kirjallinen selvitys tapahtuneesta ja liitteeksi muistio huoltajan, rehtorin/koulunjohtajan ja mahdollisen opiskeluhuollon edustajan kanssa käydystä keskustelusta, raportin lähetys omalle esihenkilölle
- Mikäli aggressiivinen käyttäytyminen jatkuu, käydään myös yhdessä läpi kohdan 4. toimenpiteet

4. Aggressiivinen käyttäytyminen jatkuu aiemmin toteutetuista toimenpiteistä huolimatta

- Yhteydenotto huoltajaan
- Mahdollinen yhteydenotto lapsiperheiden palveluntarpeenarviointiin (huoli-ilmoitus)
- Toimintaan osallistuminen voidaan evätä määräaikaaisesti (2–4 viikkoa)
- Mahdollisen epäämisen yhteydessä kuullaan huoltajaa
- Epäämisestä ilmoitetaan Kontiolahden kunnan opetuspalvelujen erityisasiantuntijalle, joka tekee asiasta päätöksen
- Toimintaan osallistumisen epäminen on viimesijainen keino vaikuttaa tilanteeseen, taata muille lapsille turvallinen toimintaympäristö sekä tehdä tarvittavat järjestelyt kerhoon palaamisen tueksi
- Epäämisen ajalta ei laskuteta iltapäivätoimintaan osallistumisesta, huoltajalle varataan kohtuullinen (enintään 1 viikko) aika järjestää lapsen hoito toisin
- Oikeus osallistua iltapäivätoimintaan palautuu määräajan päätyttyä

Mikäli aggressiivinen käyttäytyminen alkaa uudestaan epäämisen jälkeen, siirrytään suoraan kohtaan 4.